

MUSIC THERAPY IN THE FORMATION OF EDUCATION INNOVATIVE TECHNOLOGIES OF STUDENT YOUTH

МУЗИКОТЕРАПІЯ У ФОРМУВАННІ ІННОВАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ НАВЧАННЯ ТА ВИХОВАННЯ УЧНІВСЬКОЇ МОЛОДІ

Kyfenko A. M. **Кифенко А. М.**

*Ph.D. in Pedagogy, кандидат педагогічних наук,
Lecturer at the Cycle Commission викладач циклової комісії музики
of Music and Choreography і хореографії*

Holian Kh. V. **Голян Х. В.**

*Ph.D. in Pedagogy, викладач циклової комісії музики
Lecturer at the Cycle Commission і хореографії
of Music and Choreography Фаховий коледж «Універсум»
Applied College “Universum” of Borys Київського університету
Grinchenko Kyiv University імені Бориса Грінченка
Kyiv, Ukraine м. Київ, Україна*

Vlasenko H. H. **Власенко Г. Г.**

*Teacher викладач
Gostomel Art School Гостомельська мистецька школа
Gostomel, Kyiv region, Ukraine м. Гостомель, Київська область,
Україна*

*В руках педагога є могутній засіб попередження грубості,
безсердечності, морального безкультур'я – це лікування музикою.
В. Сухомлинський*

Одним із напрямів державної політики України є спрямування системи національної освіти на розвиток і становлення здорової, творчої особистості, максимальне розкриття її природного потенціалу та задатків. Означені завдання реалізуються відповідно до низки вітчизняних і міжнародних стандартів, які окреслені в державних освітніх документах, таких як Закон України «Про освіту», Закон України «Про повну загальну середню освіту», Конвенція про права дитини, Закон України «Про охорону дитинства», Національній стратегії розвитку освіти в Україні на період до 2021 р., Державній програмі «Освіта» («Україна ХХІ ст.»).

Залучення учнівської молоді до різних видів музичної діяльності створює широкі можливості для проявів та розвитку їх творчої активності. В.Сухомлинський вважав, що в структурі людських художніх смаків музика посідає перше місце, випереджаючи інші види

мистецтва. Вона виступає компонентом багатьох інших синтетичних видів мистецтв, формує середовище, створює унікальні умови для людського суспільства сприймати прекрасне в житті й мистецтві, допомагає людині стати чуйною, впливає на всі складові її психіки – уяву, почуття, мислення, волю, здібності. Актуальним на сьогодні є пошук інноваційних методик, технологій, практик, методів педагогічного впливу на підростаюче покоління, які були б сталими, системними та ефективними. Система музичного виховання – це багатоскладове та складне за структурою явище, яке характеризується синергетичним зв'язком діяльності педагога та учня. Музика є потужним засобом виховання та розвитку учнівської молоді.

За Т.Гаміною, мистецтво – це особлива організація переживань, що має свою систему правил, умовностей і обмежень. І в кожному мистецтві є своя логіка, свої закони й поняття, без розуміння яких сприйняття мистецтва доступне не всім, а вплив утруднюється й стає малоефективним [2, с. 82].

Актуальною інноваційною методикою навчання та виховання учнівської молоді на сьогодні є *музикотерапія*. У контексті музикотерапевтичного впливу широкого огляду набули питання застосування музики та звуків з метою оздоровлення та гармонізації психофізіологічного стану особистості (І. Волженцева, В. Драганчук, Д. Кемпбел, Г. Лозанов, І. Малашевська, В. Петрушин, Г. Побережна, С. Недериця, С. Нечай, Н. Савельєва-Кулик, М. Чепига та ін.). Поглибленням цієї тематики слугують наукові розробки музично-педагогічної моделі психологічної реабілітації дітей (Г. Львова); навчальні програми і методичні рекомендації з музикотерапії для навчально-виховної роботи в загальноосвітніх навчальних закладах (О. Безклінська, Г. Бондаренко, Г. Мороз, С. Науменко, Н. Романова) та корекційно-розвивальної роботи з дітьми зі складними порушеннями психофізичного розвитку (Н. Квітка).

Термін «музикотерапія» має греко-латинське походження і в перекладі означає «лікування музикою», характеризується, як правило, дуже об'ємним змістом, який включає в себе процес міжособистісного спілкування; метод, що використовує музику в якості засобу корекції емоційних відхилень, страхів, рухових і мовних розладів, відхилень у поведінці особистості; комунікативну систему; невербальну форму комунікації, яка у певних почуттях і людських взаєминах є більш результативною, ніж мовне спілкування.

Теоретичний аналіз наукових праць вітчизняних та зарубіжних дослідників засвідчує наявність кількох напрямків досліджень щодо впливу музикотерапії на організм, душевний стан, інтелектуальну діяльність, естетичні потреби людини. Одним з перших, хто пояснив лікувальний ефект музики, був *Піфагор*. Він стверджував, що музика підкоряється вищому закону (математиці) і відновлює в організмі людини гармонію. А давньогрецький лікар *Гиннократ* лікував музикою безсоння та епілепсію. У 1899 році невропатолог Дж. Л. Корнінг уперше провів дослідження з використанням музики для лікування пацієнтів. Перші спроби наукового пояснення цього феномена відносяться до XVII ст., експериментальні дослідження розпочались у XIX ст., але лише

у ХХ ст. на науковому рівні було розкрито профілактичні, лікувальні й оздоровчі властивості музичного мистецтва, а саме: виявлено лікувальні властивості звуків, встановлено взаємозв'язок між частотою звукових коливань музики та фізіологічними процесами людини [8, с. 16].

В. Бехтерев довів, що якщо встановити механізми впливу музики на організм, то можна викликати або послабити збудження. С. Шабутин, С. Хміль, І. Шабутіна вважають, що музикотерапія: впливає на рецептори шкіри; активізує функції нервової системи; зменшує больовий поріг; регулює виділення гормонів, що знижує стрес; впливає на серцевий ритм і пульс; може підвищувати і знижувати кров'яний тиск; знижує м'язову напругу і покращує координацію рухів; нівелює неприємні відчуття, впливає на температуру тіла; впливає на травлення; впливає на енергоінформаційний потенціал організму; може поліпшити пам'ять і здатність до навчання; стимулює внутрішньоутробний розвиток плоду.

Цікавими є дослідження впливу релігійної музики на особистість. Доведено, що знаменний спів, григоріанський хорал, хорова музика доби Бароко відновлює душевну рівновагу, дарує відчуття спокою. Якщо порівнювати музику з ліками, то релігійна музика – анальгетик у світі звуків, вона полегшує біль. А спів веселих пісень допомагає при серцевих недугах, сприяє довголіттю. У процесі хорового співу учнівської молоді, спів в унісон певним чином позначається на емоційному стані співаків. Це виражається в тому, що люди, які співають разом, починають краще «відчувати один одного», жити ніби одними емоціями [4]. Безпосереднє «живе» колективне виконання або слухання фольклорних творів (календарно-обрядових, народних пісень) сприяє творчому натхненню, породжує емоції, радість творчості, підсилює переживання, думки, має лікувальні властивості. Тому, що краса мелодики українських народних пісень злилася з життям. У них звучить жива, сповнена барв та істини, яскрава народна історія, яку ми відчуваємо всім серцем, на генетичному рівні.

У психології спілкування існує таке поняття, як «емоційний резонанс». Техніку емоційного резонансу можна визначити як спосіб створення у широкої аудиторії певного єдиного настрою. Прийоми, засновані на техніці емоційного резонансу відомі з давніх часів. В їх основі лежить феномен соціальної індукції (емоційного зараження), який широко використовується в музичній педагогіці, виконавському, ораторському і театральному мистецтві.

Отже, музична терапія як один із інноваційних технологій навчання та виховання є рушійною складовою фізичного, психічного, емоційного, інтелектуального, соціального, естетичного і духовного розвитку учнівської молоді.

Література:

1. Верстюк А. Музика – помічник у вихованні дітей: Обдарована дитина, 2009. 566 с.
2. Гаміна Т. С. Музикотерапія як складова артсинтезтерапії: вісник. Луганськ . 2009. 245 с.

3. Гриньова В. Музикотерапія як складова здоров'язбережувальної технології виховання студентської молоді. *Витоки педагогічної майстерності*. 2015. № 16. С. 20-28.

4. Дряпкіа В. І. *Теорія і практика формування ціннісних орієнтацій педагога музиканта*. Кіровоград, 2000. 226 с.

5. Кифенко А. М. Хорове виконавство як художньо-комунікативний процес. *Духовність особистості в системі мистецької освіти*. 2014. № 3. С. 45-51.

6. Строгаль Т. Ю. Сутність поняття «емоційно-естетичний досвід» у філософській та психолого-педагогічній літературі. *Теорія і методика мистецької освіти*. 2015. № 17. С. 20-25.

DOI <https://doi.org/10.36059/978-966-397-317-3-108>

**THE TENDENCIES OF IMPLEMENTATION INNOVATIVE
TECHNOLOGIES IN THE PROCESS OF FORMING STUDENTS'
MUSICAL AND PEDAGOGICAL PROFESSIONALISM**

**УПРОВАДЖЕННЯ ІННОВАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ У ПРОЦЕС
ФОРМУВАННЯ МУЗИЧНО-ПЕДАГОГІЧНОГО
ПРОФЕСІОНАЛІЗМУ СТУДЕНТІВ**

Komenda O. I. Коменда О. І.

*Doctor of Art Studies, Associate Professor,
Professor at the Department of Musical Art* *доктор мистецтвознавства, доцент,
професорка кафедри музичного мистецтва*

Panasyuk S. L. Панасюк С. Л.

*Candidate of Pedagogical Sciences, Associate Professor,
Associate Professor at the Department of Musical Art* *кандидат педагогічних наук, доцент,
доцент кафедри музичного мистецтва*
Lesya Ukrainka Volyn National University *Волинський національний університет
імені Лесі Українки*
Lutsk, Ukrain *м. Луцьк, Україна*

Формування успішної нації передусім залежить від високих технологій підготовки викладачів різного педагогічного фаху. Сучасна підготовка студентської молоді спрямована на опанування інноваціями, що мають забезпечити їх мобільність, творчість, неординарність рішення педагогічних завдань.